

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, az anyagok a lap-tul jónosnak küldendők.

SZABADKA.

Társadalmi, közművelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyilttér sora 25 kr.
 Szélességét minden hirdetésnél 30 frt.

Hirdetők **Bittermann József** könyvnyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem adóznak vissza.

Egyes szám ára **15 kr.**

Megjelenik hetenkint egyszer vasárnap.

Egyes szám ára **15 kr.**

Előfizetési felhívás

„SZABADKA“

október—decemberi negyedére.

Előfizetési ára: egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A kiadóhivatal.

Az egészségügy.

Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter életbe léptette a budapesti és kolozsvári egyetemeken az egészségügyi tanári, gyakorló- és minősítő tanfolyamot. E tanfolyamból már a folyó év december utolján kerülnek ki minősített egészségügyi tanárok s így azok már az 1886-ik év elején alkalmazhatók lesznek. Tekintve, hogy nálunk Magyarországon egyáltalán, de különösen iskolánkban az egészségügy felette rossz állapotban áll; tekintve, hogy minden városnak legtöbb kötelessége polgárai egészségügyét minden rendelkezésére álló eszközökkel előmozdítani: nem mulasztathatjuk el, hogy a kedvező alkalomra fel ne hívjuk a város ügyeit intéző köröknek becses figyelmét, annyival is inkább, mert főgymnasiumunkban az egészségügyi tanszék felállítására előbb vagy utóbb, ha másként nem, határozottan is kényszeritene bennünket a cultus-miniszter.

Az egészség a népek jólétének alapja, mondja Trefort, és nekünk, kicsiny nemzetnek Európa nagy népesaládjai közepette, kétszeresen kell igyekeznünk az emberanyag megtartására s fejlesztésére, mert ezen alapszik politikai s nem kevésbé gazdasági jövőnk. A legtöbb munka és a legfontosabb feladat e téren a társadalomra vár. Nálunk tehát inkább, mint bárhol másutt, sürgős nemzeti feladat a társadalomnak egészségügyi dolgokban felvilágos-

sítása, hogy az saját egészségének oltalmazására értelemmel, a népek közegészségügye iránt érzékkel bírjon.

Az egészségügy egyik a legfontosabb tudományoknak. Sőt vannak tudósok, így a többi között Spencer Herbert, ki azt valamennyi tudomány fölé helyezi. Szerinte minden nevelés és tudomány főfeladata abban áll, hogy bennünket tökéletes élet folytathatására képesítsen. Fő életkérdésünk — ugymond — mely minden egyebet magába ölel, ebben határozódik: miként irányozzuk helyesen cselekvésünket az élet minden viszonyai és körülményeinek közepette. Mint bánjunk testünkkel, lelkünkkel; miként vezessük ügyeinket; hogyan neveljük fel családunkat; mint viseljük magunkat polgárokként; mint zsákmányoljuk ki a boldogság azon forrásait, melyeket a természet maga nyit számunkra; miként hasznosítsuk mindennemű tehetségeinket, úgy a magunk, mint a mások javára; egyszóval, hogyan folytassunk tökéletes életet?

Ily életbevágó fontos ügy lévén az egészség tudomány, annak megszerzésére a mi városunk polgárainak is módot kell nyújtani, illetve meg kell ragadni az alkalmat, hogy a szükséges ismereteket ők is elsajátíthassák. Ezt a célt pedig azáltal véljük legkönnyebben és leggyorsabban elérhetőnek ha főgymnasiumunkban minél előbb felállítjuk az egészségügyi tanszéket. Mert az egészségügyi tanároknak — írja Trefort körrendeletében — az egészségügy oktatásán kívül fontos feladatuk leendő még az iskoláknak s a tanulóknak egészségügyi ellenőrzése. Bennük higiénikus szakértőt fog kapni az iskola, aki az épület, a helyiségek, a berendezés s fentartás egészségügyi fogyatkozásait szemmel fogja kísérni s azokra az iskolai hatóságok figyelmét irányozni. Feladatuk leendő épen úgy az iskolába járók testi és szellemi egészségi állapota fölött őrködni s a betegségekre — nevezetesen azokra,

amelyek elhanyagolás által veszélyessé válhatnak, vagy amelyek más tanulókra nézve ragályosak — az iskolai hatóság figyelmét felhívni. Végre feladatuk leendő az iskolába járó tanulók számára lakást és ellátást adókat is egészségi tekintetből ellenőrizni.

Mennyivel más állapotban leszen közegészségügyünk, ha mindezekre tekintettel leszünk! Az élet a legdrágább kincsünk, a mivel csak bírhatunk, annak a megóvásáról van szó, ne legyünk hát fukarok, mert ha valahol, úgy ebben csakugyan beteljesül a közmondás, hogy a fősvény a legnagyobb pazarló. Mi bízunk városunk bölcs vezetőiben s hisszük, hogy az egészségügyi tanszékre főgymnasiumunknál nemsokára pályázni leszen hirdetve.

—y.

Szabadka város 1848—49-ben.

(Folytatás)

Beöthy Ödön nov. 12. felszólítja városunkat, minthogy a megyebeli táborból számos katonaság Pestre vitetett, a bekövetkezett zord idő és hosszú éjek a megfogyott erőtábori szolgálataira minden lehető katonai erő alkalmazását igénylik; nehogy a kitérhető ellenség elegendő védelmi erőt nem találva a város is személybátorság a vmegyében veszélyeztetve legyen: városunk is, a mely a veszély torrához oly közel áll, eddigelé is kitüntetett hazafias buzgalommal fogva 400 jól felfegyverzett nemzetőrt azonnal küldjön a verbászi táborba. S pedig nem a nemzetőrök azokat gyakori (17—18 napi) költséges és időrabló felváltásával hanem mindjárt legalább 10 hétre. A nov. 14 tartott gyűlés Száris Mária nemzetőri őrnagyot bízta meg a rend let végrehajtásával. Egyszermind megkérték Beöthy orsz. bizost, hogy a város nagy terheit tekintve ezen teher mellett a dunai őrvonalra már két hónap óta küldendő 800 (négy század) nemzetőr kiállításának terhe alól felmenteni és ezeket az ottani szomszéd helyiségek nemzetőrei által pótolni kegyeskedjék, mert hat századnak folytonos kiállítására a város nem képes. S minthogy a 400 nemzetőrnek rendes fegyvert sem adhattak, Vegh B. rtalan őrnagyot, mint a dunai őrvonal parancsnokát felszólították, hogy onnan 250 ál-

A „SZABADKA“ TÁRCÁJA.

Lapszerkesztő keserve. *)

Egyszer — a mikor még ábrándok világa,
 Tündérszágoknak mesebeli vágya
 Tarka álomképek, holdkóros remények,
 Megannyi bogara a zsenge elmének,
 Színűtíg megtölték rajongó lelkemet:
 Kifundáltam szépen, hogy ugyan mi legyenek?

Hát nem is kevésbbé, mint valami nagy ur,
 Olyan, a ki sok száz ügynek szemet szúr,
 Valamelyes táltos, — költő generális,
 Avagy ezek között, ha mindjárt király is . . .
 Király, — uralkodó szellem birodalmán,
 Királyi jelvényem drága aranyalmán,
 Mennykő-kalamáris; a kormányos páleza:
 Szigorú, jóságos tollamnak a szára,
 Trónusom: rettegött redaktori székekem,
 Czímerem ragyogjon a nyomdafestéken,
 Koronám is ékes, szép drága kövektől:
 Kirakva cicero és garmond betűktől.
 Országom végtelen Kánaánnak földje:
 Szántok és aratok eszméket belőle:
 Legyen niből éni a sok miniszternek:
 Minden évszázadban adót is fizetnek.

*) Mutatvány A maranth „Felső Rúgyek“ ezinél költésényeiből. (Lásd bővebben a különféle rovatában.)

Jól is kifundáltam . . . Hát nem így történt e?
 Beteljesült lelkom minden szép reménye . . .
 Ime egy királyság, — gyönyörű alkotmány,
 Szellem szabadsága napként beragyogván,
 Zsarnok önkénykedés — elszámolva messze —
 Nincs párja széles e világon sehoh se . . .
 Hanem csak idáig! . . . Külügyét, belügyét
 Nélkül kórság férgé rájja és tépi szét.
 Pénzügye — no de ez vigasztalásomra
 Ép olyan, mint minő szép Magyarhonomban,
 S csak igazságügye különbözik attul
 Már minthogy nem tudni, melyik áll rosszabbul?
 Kereskedelm ügye megérdemli bizvást:
 Hogy a „fizetés“-re gyakrabban „felhívás“-t
 Intézzünk ez ország esendes lakóihoz,
 Kiket phlegmájukból egy könnyen ki nem hoz
 Az adó „hátré“-t fölhánytorgatása
 D. fiét nagysága, országunk bukása.
 Közlekedés-ügyünk eléggé rendezett,
 Mert arra tudnunkkal még nem is volt eset,
 Hogy mit „vissza“ küldtek az elveszett volna,
 Csak a mit „be“ küldnek, az a lassu, lomha.
 S egy szóval, röviden: ez a szép királyság,
 Külsőleg egész az Olymp csúcsáig hág.
 Nagyhangu szavakban sohsem szűkölködik,
 Sallangos phrázissal bátran kötözködik,
 S egyébként — valljuk be — semmi baja nincsen:
 Csak egy van, az az hogy pénze íppog sínesen.
 Hanem hát az, hogy nincs . . .

S tengernyi bölcsesség

Germada az észnek, szellemi fényesség,
 Hősies elszántság, s valamennyi virtus,
 Mind kevés pótolni ezt a szót, hogy: „Krisztus!“
 Ez itt a bökkenő . . .

Mi segítsen rajta?

Államférfiú belátás sugallja,
 Hogy itt többé nincsen maradás, tartomány:
 It valami nagyot tegyen már a kormány?
 De mit? Talán váltson új alakot, formát,
 Pénzügyminiszterét elcavpja s adóját,
 Új lábra tektesse, systemát cseréljen,
 Avagy csődöt mondjon vagy halasztást kérjen?
 Vagy a mit a rideg vaió mindig megdönt?
 Nyisson egy hatalmas, nagy nemzeti kölcsönt?
 Ez itt a kérdések kérdése . . . Azonban
 Tanakodás közben mást is kigondoltam . . .
 A mit tenni fogok, — nem teszem titokban!
 Ime egy „ukáz“ . . . Halld folséges nép nyomban:
 „A magas kormánynak ballító megcsendült,
 Az állambiztartás alapja megrendült:
 Miniszterek szöknek, ki jobbra, ki balra:
 A sülyedő bajót a patkány elhagyja;
 Már ne vedd rossz néven, én nagyon szeretlek, —
 De a nehéz küzdés gondolai megtörték,
 Hidd el meguntam már a nagy de csőseget
 Folséges nép bizony én elcsaplak — téged!

ladalmi szuronys fegyvert Verbászra küldjön. Végre pedig „a város s a haza védelmébeni közszolgálatnak erélyes előmozdítása s a közönség lelkesítése tekintetéből a hazát környező veszélyekről, a felzendült számos ellenség által újabb időkben elkövetett pusztítások s iszonyu kegyetlenségek elősorolása mellett, minden templomokból a szöszékekből folytonosan értesíteni és felvilágosítani rendeltetik.“

Az ellenséges táborok egymást őrítették. Ezalatt d.c. 2. Ferdinánd király a trónról lemondott, de utódja Ferenc József akit a nemzet nem ismerhetett el, folytatja az elkezdett irányt. Windischgrätz akivel a magyarok már okt. 30. Bécs alatt Schwechatnál harcoltak, dec. 14. lépte át az ország határát; és a magyar kormány intézkedéseket tett, hogy a bácskai és a bászói seregek csakugyan a felvidékre vonuljanak.

Már nov. végén 169 ezer éles töltés érkezett városunkba hét nagy kocsin Verbászból. dec. 23-án a városunknak küldött, de Beeskereken használt ágyukat is Pestre parancsolják vissza; néhány nap múlva dec. 25-én pedig az aldunai mozgó hadseregtől küldetett (de 20 löpőkocsi. . . Jan. 19. minden löszert Szegedre kellett átszállítani. — A kormány a honvéd újoncok állítását is sürgette. Szabadka a magajutalékból, amint fent láttuk, önként beadott okt. végéig 240 legényt, nov. hónapban csak 58 legényt toboroztak, tehát 298 újoncot állítottak. Minthogy azonban ez uton nem igen remélték az egész összeget 528 kiállítani, egy szept. 26. kgy. határozatot dec. 6. is felnyitván elhatározták a toborzást jan. 15-ig folytatni, 16-án pedig a biztosabb és gyorsabb sorsuzás által előteremtteni a még hiányzókat. Azért minden 19-22 évig egyént figyelmeztettek, hogy esetleg még helyettesítésről gondoskodják; mert a sorsolás után ennek hely nem adatik.

Bezerédi Miklós alezredes, a Bács vmegyében levő összes nemzetőrség főparancsokává kinevezetvé dec. 20-án Csébről felkéri Szabadkát, hogy — tekintve a nagy nyomort és veszedelmet, melynek az Ó-Kérei Futakig terjedő s majdnem minden védelem től megfosztott vidék ki vagyon téve — lovas nemzetőreinek egy részét e vidék védelmére Kiszácsra küldeni sziveskedjék. — Városunkban azonban a lovas-nemzetőrség épenséggel nem volt még rendezve, s mindössze csak 30-40 főből állott az egész lovas ság, de nagy részben még teljes felszerelés nélkül volt. A városi tanács mégis, hogy a szorult polgárságon segítsen, időnkint felváltandó tíz lovas határozott küldeni, ha ezzel segítve leend. — Hisz itthon közvetlen veszély nem fenyegeté még városunkat.

Bezerédinek az ezen ajánlatra dec. 30-ról kelt válasza, amely a helyzet közvetlen hatása alatt méltányosan meg tudta ítélni városunk viszonyait is, méltó határpontul állítható városunknak az 1848-dik évi mozgalmas történetének végére. — „Hazánk (gy írja Bezerédi) nem az áldozat mennyiségére de a lelkesedésre tekint, melylyel az áldozatok hozatnak; s annyi példa tanúsága szerint Szabadka lelkesedésével méltán büszkélkedhetik! S ezen lelkesedéstől bizvást várom hogy Szabadka, ha f. év hó 23-án kelt becses levele szerint jelenleg 10 lovasnál többet nem állíthat is, ezen 10 időnkint felváltandó egyéneket jelen kéresem következtében s említett levele értelmében Kiszácsra mielőbb kiindítani sziveskedend, hol örömmel fogadtatni fognak azon meggyőződésben hogy kötelességeinek minden készséggel megfelelőnek.“

Az 1849. év városunkra is még mozgalmasabbá és az egész országra épen végzetessé lett; már kezdete is majdnem kétségbe ejtő helyzetbe juttatá vidékünköt

Windischgrätz a még gyakorlatlan magyar hadakat maga előtt üdvén, a főváros felé közeledett, melyet az országgyűlés és a kormány dec. 31-én elhagyott, hogy működését Debrecenben folytassa. Windischgrätz jan. 5-én Pestre be is vonult. Ez okból az alsóvidéki magyar haderőt innen el kellett vonni, és a vidéket a különben is vérszemet kapott és már garázdálkodó rácoknak prédául hagyni. Sőt a német érzelmi Bakonyi helyébe nem rég kinevezett gróf Eszterházi tábornok, a verbászi tábor parancsnoka, Zentának még d.c. végén tett esdeklésére, hogy a szt. Tamási rác táborból a Zenta alatti helységekre valóságos tatárszűrtitást kezdett rác rablók megfélemlése ellenében ama helységekre némi katonaságot rendeljen, — avval válaszolt, hogy ugyanis az egész vidéket az ellenségnek feladva vissza fogja magát vonni! — Szép vizsgálatás annyi önfeláldozás után, midőn a veszedelmis biztos kilátásban volt. — A tábornok nem töredése miatt ján. első napjaiban összeszedték a fenyegetett vidék s így Szabadka részéről is deputatiókat, amelyek a kormánybiztos — főispánt kériék, hogy mindenesetre s halasztás nélkül támadhassa meg a rácok szt. tamási fészket, amely célra a környékbeli lakóságot is vegye igénybe. Csak hogy ezen a kétségbeejtő helyzet sugalta terv, mely alkalmasabb időben sem sikerült, most épen szóba sem jöhetett

Amiől az alvidék lakóai annyira félték, az jan. hó közepén megérkezett, t. i. a rendelet, mely az itteni katonaság felvonulását parancsolta. Erre a vmegye Verbászon értekezletet tartott melynek célja volt módokat találni a vidék kelli megvédésére.

A magyar kormányunk — mint Kossuth febr. 12. írja — vérző szívvel bar, de el kellett magát e lépésre határozni. Elkerülhetetlen volt ezen összpontosítás, mert a föllenség győzésével a mellék támadások támaszpontjai eseltek; és a kormány meg volt győződve, hogy a rác lázadás ügye s Bács vmegye sorsa nem Bácsban, nem a rabló rácokkal szemközt, hanem egészen másutt fog eldőlni. . .

A bácskai sereg, melyet csak Vecsey Károly tábornok erélyes fellelése óvott meg a fővezér áru-lásától, jan. 20-án indult el Verbászból Szeged felé, a hová 25-én érkezett meg, s a sereg után a rácok kegyetlenkedéseitől való félelemtől úzve Becse, Ada Zenta Kanizsa magyar lakósága is a januáriusi zord időben futott menekült, és helységről helysége mint a hőmpölygő hógomoly mindjobban szaporodott, legtöbbszörre a pusztá életen kívül alig mentvén meg valamit. Még minap jómódu gazdák, most vagyontalanul s mások könyörületére szorult földönfutók; sorsuk gyors változásával a földi szerencse állhatatlanságának élő tanúi, városunk lakóságában is azon meggyőződést érlelték meg, hogy földi javakban nem kell szerfelett bízni. — Szabadka és Szeged számtalan sok menekültnek adott barátságos hajlékot. Pedig a Bácska nem is volt annyira elhagyatva és kiürítve, mint a szerencsétlen Bácság. Péterváradon és környékén még maradt magyar katonaság s Vecsey is Szegeden és Szabadkán két zászlóalj hovádet, harmadfél század huszárt s két lovassági úteget hagyot hátra gr. Hadik Gusztáv ezredes vezénylete alatt őrségül, (Horr. II. 97-8 Rüstöv I 202.) mert attól tartott, hogy a rácok e két városon át a temesvári császáriakkal egyesülni fognának. A főhadiszállás Szegeden volt, s ezen hadakból lett a IV-ik hadtest*), amely épen az alvidéki helységek védelmére volt rendelve

Másrészt a kormány arra is számított, hogy a magyar nép és a vele érző bár más ajku alvidék lakósága maga magát is meg fogja védeni.

Alig vonult el a verbászi magyar tábor, a rácok azonnal mozogni kezdtek. A szent tamásiak mindjárt másnap jan. 21. Verbászt megtámadták és hitszegően felprédálták. Knézy Antal vm. alispán mint a vmegyei tábori bizottmány elnöke azonnal felszólítja a vmegyét s Szabadkát is népfelkelésre, melyet Bezerédi Miklós alezredesre és Végh Bertalan őrnagyrá bízta.

Ily rémhírre kissé vigasztalólag hatott Zomborecsévits Ferenc városi főjegyzőnek aki ez időben városunkban a magyar szellemnek nem utolsó s lelkes harcosa volt, Topolyáról jan. 23. irt levele, ahol a városi nemzetőrséggel a leginkább fenyegetett helységek védelmére Szűcs és Végh őrnaggyal állott. Ő is a népfelkelés rendezését és fegyveres segítség küldését sürgeti; azonban a veszély — mint írja — közel sem nőtt még annyira, hogy Szabadkáról valakinek is elmenekülnie kellene; Hegyes, Feketehegy Topolya, Csantavér elszántan fog küldeni a rácok ellen. Nagyobb biztonság kedvéért azonban szükséges a topolyai és a csantavéri őrvonalat lehetőleg támogatni. Ugyanaznap ez Végh őrnagy már lázas sietéssel irt polgármesterünknek „Tisztelt Barátom! Embert és fegyvert, mert másképen ami történhet, mindent felül-mul. Szabadka polgárai készen legyenek! Feketehegy, Hegyes máresak voltak, az éjjel Topolyára jö az ellenség. Embert tehát! — De másnap este a városunkban letett löszerekből 10 ezer kemény töltést kérvén folytatja: „Hegyes még kezeink között van, a nép nyugodtabb. Segítség majd csak jön mindenhonnan, de azért kérek embereket küldeni. A nemzetőrök számára pénzt kérek.“ Ugyanakkor kériék Szivacra is 12 ezer puskatöltést, Ó Moravicára, Paesérára is löport, golyót, — hasonlóan Sztanisicsra 5 ezer, Zomborba 10 ezer töltényt.

(Folyt. köv.)

Iványi István.

Színház.

Folyó hó 10-én tartotta Tóth Béla színgazgató ur első beköszöntőjét egy prologgal, melyet ez alkalomra Kőrödi Péter ismert népszínmű írónk irt. A jól megírt prolog különösen rendezése által tűnt ki, mi az igazgató tapintatos ízlésére vall. Ezt követte a „Bál királynő“ majd a kedves zenéjű „Szép Galathea.“ — Vasárnap „Búza Virág“ népszínmű; hetfőn „Denise“ színmű; kedden „A könyvtárnok“ jellem vígjáték s szerdán és csütörtökön az „Eleven ördög“ operette kerültek színre. Már e műorból is látható, hogy az igazgató változatos és a kor színvonalán álló darabok

*) Már egy okt. 11. rendelet az egész országot 8 hadmegyére osztotta, s Bács Bodrog, Csongrád, Csanád, Békés, Arad, Zaránd és az u. n. Bácság területe képezte a IV. hadmegyét Szeged székhelyvel.

előadását tűzte feladatául s tekintve, hogy nagyszámú társulata minden „brans“ ra két-három jeles elővel bír, reméljük, hogy egy kis jó igyekezettel társulata, a szabadkai fokozottabb igényeket is kifogja elégíthetni.

Az eddig lefolyt előadásokról s az azokban szerepelt színészekről a társaságban a következőket jegyezzük meg. Az előadások mindenike meglehetősen összevágó volt. A drámai tere nyugifogás, mint alakítás tekintetében különösebben kiűntek: Beődi né ki határozott tehetség és sok helyt megízó tragikai erővel alakít; Balácsi, ki sekondalu s romlórozott színész; Deák Péter mint [ulleszk komikus, ki maszkirozása, valamint eredeti fellegása és alakításával dicséretet érdemel; még inkább ügyes jelleg komikus Dezséri. A társalgási szerepekben felűnt ügyes, eleven mozgású játékaival Györfi Vilma és Berzsenyi Margit, mint náiva. Ide kellene számítanunk talán mint legki ünöböt Kőnczöl Lujzát, ki már ösmert jeles színész, de az igazgató ur még eddig nem léptette fel hozzá méltó szerepben.

Az operettekben legkiválóbb tehetség Zajongó, ki remek hanggal rendelkezik s ami fő, könnyen énekel; továbbá Pósfai Ella, ki tiszta esengő hanggal és sok kellemmel játszik, ki ugyan a „Szép Galathea“-ban egy kissé modern szobornak tűnt fel az antik ízlés nem esekély hátrányára. — Meglehető hanganyaggal rendelkezik még Berzsenyi Julia is, ki „sikk“-es színész. Balásné Ilka kedves, sympathikus jelenség, kellemes, lágy, olytag hanggal. Úgyesen énekel még Kisné is.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül még Lévai Szidónia ballet táncit sem, annyival is inkább, mert a kisasszony a kazatról s egy pár fiatal urtól meg nem érdemelt tapsokban részesült. A kisasszony még nagyon kezdő táncos s a taktusokat sem tartja meg s így a tapsok bizonyára inkább csinos alakját sem mint művészetét illeték, már pedig az előbbi nem érdeme s így jövőre elvárjuk a magukat intelligensnek tartó fiatalságtól, hogy csak az igazi művészetet részesíti kütüntető tapsaiban.

Kr.

Báró RUDICS JÓZSEF.

Hétfőn futotta be a megdöböntő gyászír városunkat, hogy az ő Rudics-családunk vagyomban, tekintélyben, — de tán nem mondunk igaztalanul, a mennyiben állítjuk, hogy hazafiúi érdemben is legfőbb tagja, az almási uradalomnak főrészbén, a kunbajainak pedig egészben tulajdosa, almási báró Rudics József főrendiházi tag és a II. od oszt. vaskorona-rend vitéze stb. kiszendvedett. E rovatnak kerete sokkal szűkebb arra, hogysem e minden tekintetben jeles és hírneves családnak csak futólag is elmondhassuk történelmi multját megyénkben és méltó vonásokban tüntessük ki érdemeit. Bácsmegeye — a 48-ik évek előtt, híres Bács-országnak a Rudics névvel lüződik össze története. Mi ez alkalommal csakis az ifjú báróról írunk, a kit e néven illetve jelzővel nálunk legjobban ismertek. Élete fiatalabb éveit, boldogságának napjait itt élte el közöttünk. Tiszteve, szeretve volt. Mindenki tudja, hogy itt érezte magát legjobban. Közötte és városunk az időbeli vezér intelligentiája között, bizonyos patriarchalis jellegű intimitás fejlődött ki; mely mint ilyen örömben és lúban tengelyét képezte társadalmi életünknek. Az alkotmányos korszak beálltával elhagyta városunkat. Mint bácsalmási orsz. képviselő csaknem 10 éven át volt állandóan előbb a Deák-pártnak, utóbb a jelenlegi szabadelvűpártnak külrügyásban ugyan szerény, azonban buzgalomban és ragaszkodásban egyik legjelentékenyebb tagja. Atyja a mult időkbeli hírneves conservatív főúr és megyei potentia idős báró Rudics József 1881. évben meghalt. Az agg öreg báró halálával egyetlen fia, az oly korán elhunyt „ifjú báró“ örökölte annak nagy kiterjedésű birtokait. Az élet öröme és boldogsága — egy szebb jövőt fényo neki későn virradt meg. A míg fiatal volt és életerős? nem mozoghatott szabadon és függetlenül. A midőn pedig megnyílt neki az élet aerája, váratlanul egy oly betegség lepte meg, a melyben lelkivilága összeroskadott. A deli természet és tehetségben, erőben, jóakarásban egyiránt egykor szép reményekre jogosított báró nincs többé. A Rudics-családnak őskoronája tetején ketté tört. A bácsalmási temetőben közelebb egy márvány-sírház fog kidomborodni. Rudics József az ifjú báró mulandó része ott fog letétni és hirdetni fogja: hogy nem e földön, hanem e világban tul kezdődik az öröklet. Áldás ham aira! — Báró Rudics József haláláról a következő gyászjelentés adatott ki: Almási báró Rudics József szül. Szász Julia a maga és az összes rokonság nevében fájdalomtól meg őrt szívvel jelenti, felejtetlen férje Almási báró Rudics József urnak, a magyar országgyűlési főrendiház tagja és a II. od oszt. vaskorona-rend vitézének stb. stb. Breitenseeben, folyó évi október hó 12-én délelőtti 10 $\frac{1}{2}$ órakor élte 56 ik s boldog házasságuk 4 ik évében agyszélhűdés követ-

keztében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei Breitenseeben e hó 14-én délután 1 órakor fognak az evang. szertartás szerint beszenteltetni és Báca-Almásan e hó 17-én délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozatok pedig a bácsalmási és kunbajai patronatusi templomokban ugyanaz nap délelőtti 9 órakor fognak az urnák bemutatni. Breitensee, október 12-én 1885. Áldás és béke a szeretett halott hamvaira!

Különfélék.

— **Jankovich Aurel** főispán ur ő méltósága e hó 11-én megérkezett városunkba és a közigazgatási bizottsági rendes ülést másnap vagy is október 12-én megtartotta. Ugy halljuk, hogy több rendbeli tegyelmi ügyek végleg elintéztettek.

— **Kinevezések.** Ő Felsége a király a helybeli kir. ügyészséghez ügyészszé Arnold Sándor újvidéki kir. járásbíró, és alügyészszé Deák Péter gyöngyösi járásbírósi albirót nevezte ki. Üdvözljük!

— **Installáció.** Matusich Mátyás az újban megválasztott főplébános a szent Teréz egyházban — f. hó 18-án (vasárnap) tartandja meg plébános beiktatási ünnepét. Több mint 300. polgár és előkelőség van diszebédre meghiva.

— **Dr. Flesch Miksa** megyénk egyik szép tehetségű és képzett fia Zentán ügyvédi irodát nyitott.

— **Kinevezés.** Jandek Mátyás volt számvevősegi gyakornokot, Jandek József irodaigazgató fiát főispán ur ő méltósága f. hó 4-én kelt átiratában főlevéltárnoknak nevezte ki.

— **Egyházi zene.** Ritka lelki élvezetben részesíté Budroghy Károly zenetanár ur mult vasárnap a kath. hívő közönséget, midőn az általa szerzett s betanított 2 egyházi éneket a gymn. ifjuság 9 órai miséjén a gymn. énekkar által előadta. Az előadás a B. utól már megszokott pontossággal és összességében folyt le. Egyedüli kivánni való: hogy, bassus a sok vékony hanggal szemben erősebb lenne; — evégből óhajtható és szűrése hogy a bassus hang ne csak több legyen, de a próbákra is mindig rendszeresen eljárjon; mert enélkül a világ első énektanára sem boldogulhat, legyen bár oly szorgalmas és jóakaratu mint B. ur. Ha az általa kiadásra szánt gymn. ének-kéz könyv tartalma méltó e 2 mutatónyhoz — meg karácsonyi szép pástörénekéhez — úgy az új mint anélkül is hűzogató pótól nőnek nagy kelendőseget jósolhatunk.

— **Népszínműveink népdalai** Lányi Ernő színi karnagy úr személyében jó kézbe kerültek. Aki oly szép dalokat tud írni, mint az országos ismert „Volt nekem egy szép szeretőm,” meg „Fáj a szívem teher neki az élet;” aztán meg a mult vasárnapon bemutatott „Temesettek, temessetek;” „Elmegeyek én de nem tudom hová hová;” és „Nem jó nekem mindig a fonóba járni;” — abban a színi karnagyban megbízhatunk hogy amennyire rajta áll, kedves magyar nép — és műdalaink jól lesznek betanítva és élvezetesen előadva. Ohajjuk: hogy az előadók is méltók legyenek a szerző — karnagyra. Egyébiránt a főnebbi 5 mű és népdal csak kis mutatóny Lányi úrnak szebbnél szebb népdalai közül, melyek címjegyzéke, amennyire tudjuk a következő: 32 eredeti népdal; — 33 ered. népdal; — 3 műdal; — 3 szerelmi dal; (Pest Rózsavölgyinél); — Kolozsvári bokréta, népdalok; — A guzsajosban, és Parlagi rózsák (átiratok, Kolozsvárt Steinál.)

— **Színházi játékrind.** Vasárnap, október 18-án „A cigány.” Eredeti népszínmű 3 felv. Irta Szigligeti. Hétfőn, október 19-én, először: „A buborékok.” Vigjáték 3 felv. Irta Csiky G. Kolden, október 20-án, először: „Magdolna.” Parasz. tragedia dalokkal, 6 képb. Irta Rakosy Jenő. Szerdán, október 21-én: „Koldusdiák.” Operette 3 szakasz, 4 képb. Irta Zsell és Genée, fordította Evva Lujos és Fáy J. Béla, zenéjét szerző Milöcker Károly. Csütörtökön, október 22-én, először: „Utolsó szerelem.” Vigj. 4 felv. Irta Dóczy Lajos. Pénteken, október 23-án: „Arany ember.” Dráma 5 felv. 7 képb. előjátékkal. Irta Jókai Mór. Szombaton, október 24-én: „Koldusdiák.” Operette 3 felv. 4 képb. Vasárnap október 25-én, először: „Vadgalamb.” Enekes népszínmű 3 felv. Irta Gerő Károly.

— **Főgymnasiumunkban** a párhuzamos második osztály is a melynek megnyitását eddig a nagyobb-mérvű építkezések hátráltatták, e hó 12-én tényleg életbe lépett; így főgymnasiumunkban az előadások tíz teremben tartatnak. Nemsokára a körül belül 10,000 kötetet tevő főgymn. könyvtár is az elemi iskolai volt nagyterembe tétetik át, a mely e célra a termék közül legalkalmasabbnak találtatott. Intézetünk ezek által is mindinkább megfelel az újabbkor követelte építkezési igényeknek.

— **Megjelent** a Tones Gusztáv helyb. főgymn.

tanár által szerkesztett „Tanügyi Lapok“ 4 füzet a következő tartalommal: Iskolánk jelen állapota s azok jövője. Balás Imrétől. Az elemiskola olvasókönyvéről. Piller Györgytől. Iskolai értesítők. Irodalom. Különfélék.

— **„Festő Rügyek“** cím alatt a napokban jelent meg Zomborban igen csinos kiállításban Amaranth (Dr. Molnár Gyula) összegyűjtött költeményei. Amaranth neve és irodalmi munkássága nem ismeretlen olvasóink előtt; költeményeit mély gondolkodás, kerekdedség és csín jellemzik. Ereje a humorosban is igen élénken nyilvánul. Ára a műnek 1 rtt 50 kr.

— **Beküldetett** Dr. Pavlovits Simon zombori tisztii főorvos által sajtó alá rendezett „Közegészségügy. Zombor szab. kir. város közegészségi állapota 1884. évben“ című 78 lapra terjedő és szakértelemmel szerkesztett munka. Ajánljuk a szakértők figyelmébe.

— **Egyenruha.** A mint a „Jog“ értesül, az igazságügyi államtitkár a bírói egyenruhát, illetve hivatalos viseletet szándékozik elrendelni mindazon bírósági közlegyeknél, kik a nagy közönséggel közvetlen érintkezésben állanak; tehát a járásbíróknál, fenyítőbíróknál, továbbá az ügyészségeknél.

— **November havi vásárok** megyénkben: Almásan 22-én. — Bajmokon 11-én. — Bездánban 19-én. — Ó-Futtakon 7-én. — Marionoson 7-én. — Ó-Murovécán az első hétfőn. — Petrovácson 11-én. — Petrovosszellőn 7-ikét megelőző hétfőn. — Temerinban 22-én. — Zentán 19-ét megelőző vasárnap és hétfőn. — Zomborban 25-én.

— **Vettük** a kalocsai szent ágostoni-egylet tagjainak névsorát 1885 évben, a melynek fővédnöke: Dr. Hymald Lajos áldozár bibornok és kalocsvi érsek, hittudor, a sz. István és Lipót császár, nemkülönb a Belga Lipót és a hercegi szász-örzeszi házi rend nagykeresztése, v. b. t. tanácsos, római gróf, stb. Alapító tagjai 1) Dr. Schuszer Konstantin, kassai püspök. Antunovic János, nagyprépost, v. püspök. Lichtensteiger Ferencz, felsz. püspök. Dr. Hopt János, prépost, kanonok. Il. Molnár János, apát, kanonok. Bende Imre, apát, plébános. Bende Elek, apát, plébános. Dr. Bende József, apát, plébános. Működő tagjai: Almásy Miklós. Bagó Mihály. Barity János. Bálint György. Borány Gyula. Bú Jakab. Dúlósy Jenő. Gözon István. Greinich Ferencz. Hal Lipót. Jagicza István. Jaszonovits Gerő. Kalmár István. Kanyó Tamás. Ketterer Mihály. Lippay Imre. Littyay Péter. Lucsits Jakab. Mihelics Károly. Pfaltz Jakab. Polyakovits Lajos. Rchnner Konrad. Schmier József. Stelezer András. Szabados Pál. Szilpik Károly. Tilinger Ferencz. Vadócz Vince. Zundl Péter.

— **A Deák Ferenc külön lapja.** Egy bécsi újság a következő adomát beszéli el Deák Ferencről: Közvetlenül a kiegyezés után Mikes János gróf áldogált egy kirakat előtt, midőn az akkortájt fölötté népszerűtlen cylindere egy gyöngéd ütést érez koppanni. Indulatosan fordul hátra s meglátja maga mögött Deák mosolygó arcát. A két jó barát a következő percben karöltve haladt tovább a legszívélyesebb beszélgetésben. Másnap, midőn a lapot, melyet utolsó bötűjéig el szokott olvasni, megkapta, alig akart hinni szemének: az volt benne leírva, hogy a kiegyezés megalkotója a legchauvinistább módon bevett egy magastetejű kalapot az utcán. Első haragjában két barátját hívatta el. „Olvastátok?” kérdé. Azok nem olvasták, vagy talán kikerülte figyelmüket, meg akarták nézni a lapot újra. É. e pillanatban lépett be a lap főszerkesztője. Hát te még elmersz jönni hozzám? rivált rá Deák, „Tudod e, mi van ma a lapodban? Oh mit fog ehhez mondani a külföld? — „S, mmit,” felelt nyugodtan a szerkesztő. „Hogy mondhatsz ilyent? Azt hiszed, hogy nem olvassák?” — „Azt.” — „Miért nem?” — „Mert csak a te számodra van benne; a többi példányokba nem tettük.” — „Rosz tréfa! dühögött Deák, alig tudva leküzdeni azt a vágyát, hogy önmagát kinevesse. Ezt bizonyosan Mikes csinálta.” — „Az szerkesztőségi titok kedves barátom!”

— **Tegnap délután** fényes katonai kíséret mellett temették el a társa által véletlenségből agyonlőtt Fekete Pál közkeletű a helybeli 86. számú gyalogezredből. A temetési költségek jelentékeny részét Himmelsmayr Károly a boldogult köztisztviselőtől álló századosa viselte.

— **Az építő iparosok tantolyama.** Az állami közép ipartanodában a télen szünnapos építő iparosok, kömivesek, ácsok és kőfaragók számára rendezett tanfolyam f. évi november hó 3-ik napján fog megnyitni. A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől márczius hó végéig tart; e tanfolyamon az illető építő iparosok rendszeres szakki-képzését s annak sikeres bevégzése után jogérvényes kömives mesteri bizonyítványt nyerne. Tanulóknak felvétetnek a 14-ik életévet betöltött azon kömivesek,

*) Az egylet alapító tagjai, az alapszabályok értelmében azok, kik a társulatot hathatósan támogatván, ügyeinek előmozdítására legalább is egyszer 25 forintnyi áldozattal járulnak. V. ö. II. fejt. 2. §

ács- és kőfaragó segéd-ek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt, további főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. A beiratások az intézet helyiségeiben (VIII. ker. Főherceg Sándor-ter 4. sz.) november hó 2-ik napjáig, a köznapokon este 6-tól 7-ig, a vasár- és ünnepnapokon pedig d. e. 10 óráig tartatnak. Budapest, 1885. okt. hóban. Az állami közép ipartanoda igazgatósága.

— **Magyarország népességének gyarapodásáról** igen érdekes adatokat nyújt a statisztikai hivatal évkönyvének legújabb füzeté, csak az 1883-iki népszámlálást mutatja a korábbi 1881. és 1882. évekkel kapcsolatosan. E szerint a Dráván innen Magyarországi lakossága, mely 1880-ban 13 728,622 volt, 1881-ben 13 840,157-re, 1882-ben 13 951,643-ra és 1883-ban 14 139,811-re szaporodott volna. A gyarapodás tehát 1881-ben 111,535 azaz 0.81%, 1882-ben 111,486, azaz 0.80%, 1883-ban 189,168, azaz 1.35%. Megtelevő gyarapodást mutat az egész magyar birodalom, mely 1880-ban 15 642,102 telekre ment s 1881-ben 15,777,188-ra, 1882-ben 15 913,345-re, 1883-ban 16,117,288-ra. A gyarapodás tehát 1881-ben 135,086 azaz 0.86%, 1882-ben 136,157, ismét 0.86% és 1883-ban 203,943 azaz 1.28%. Az utolsó év oly kedvező, a minőhöz hasonló csak 1867. volt. E számokból látható, hogy az első két évben a Dráván túl, az utolsó évben a Dráván innen erősebb a szaporodás. Megjegyzendő még, hogy e számok csak a polgári népességet foglalják magukba. A katonai népesség, mely 1880-ban 97,157 embert tett ezenkívülül. Ezzel együtt a magyar birodalom népessége 1883-ban 16 215,445.

— **Mennyit fog** a nap októberben? Október hó 1-én a nap 6 óra 1 perccor kelt és 5 óra 59 perccor nyugodott le, tehát a nap hossza 11 óra 39 perc volt. 31-én a nap 6 óra 45 perccor kelt és 4 óra 43 perccor nyugszik le, tehát a nap 9 óra 58 perccor tartani. E szerint a nap október hóban 1 óra 38 perccel fog s az éjszaka, mely 1-én 12 óra 24 perccel tartott s 31-én 14 óra 2 perc lesz, természetesen, ugyanannyival nő.

— **Bötes mondások** — A férfi a nőtől születik és sokszor meg is hal miatta. — A türelem olyan erény, a mit mindig dicserünk — másokban. — Mi a legkedvesebb a főkötőben? Egy kedves női arc! — A politikusok bolondot csinálnak magukból, az ügyvédek másokat bolondítanak, a leányok elbolondítják mind a két fajt. — Ha azt akarod, hogy szomszédjaid sokat onogessenek, végy egy jól ugató kutyát, kösd a pucéba, akkor aztán egész éjjel rád fognak gondolni.

— **Javíts a színház?** Fonelon, aki soha sem járt a színházba, erre igennel válaszolt. La Bruyère aki gyakran járt a színházba nemmel. Egy fősvényről emlékezik meg Jules Janin, akit fia gyakran elvittek a színházba, midőn Molière „Fősvényét” adták, de bizony azért nem tudtak tőle pénzt kicsikarni. Egyszer ugyanezt a fősvényt elvitték a templomba, midőn a híres pater Ramaud a fősvénység káráról s alamizsnáról prédikált. A fősvényt könyekre fakasztá a nagy ékesszólás. Oly megindító, a mit mond — világosítá föl fiait — hogy nekem is kedvem kerelkedett alamizsnát — kérni!

Nyiltér. *)

Köszönetnyilvánítás.

Alulírottak hálás köszönetet nyilvánítanak, első sorban az izr. nőegylet és szentegyletnek, továbbá mindazoknak, kik felejtetlen jó nejének illetve anyjuknak végisztelességénél mély bánatukat megjelenésükkel enyhíteni szívesek voltak.

Szabadka, 1885. okt. 16

Geiger Adolf és gyermekei.

Közgazdaság.

A szabadkai takarékpénztár és népbank forgalmi kimutatása 1885. szeptember havára.

Bevétel.	
Mult havi készpénz maradvány	10882.69
Rendes takarékbetét	81113.73
Oskolai „	892.—
Bankszerű váltók	26831.—
Visszszámolt váltók	129387.—
Jelz. és jelz. fekt. hit. kölcsönök	80366.—
Hitel kölcsönök	1653.—
Előlegek	4635.—
Magánkötvények	917.31
Idegen váltók	309.—
Idegen pénztintézetek	44298.89
Kamat	13873.69
Kincstári bélyegdíj	4.55
Nyugdíj	25.82
	395,189.68

Kiadás.

Rendes takarékbetét	99982.21
Oskolai takarékbetét	1005.79
Bankszerű váltók	142821.11

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Jelz. és jelz. hit. kölcsönök	57320.-
Hitelkölcsönök	190.-
Előlegek	4017.-
Magánkötvények	776.65
Idegen váltók	308.22
Idegen pénzüzetek	55099.61
Betéti folyó kamat	246.40
Kezelési és üzleti költségek	670.48
Kincstári bélyeg díj	2.10
Nyugdíjalap	25.82
Adó	
Tégla számla	
Készpénz maradvány	31508.72
Összes forgalom	395,189.68

Összes forgalom 790 379¹⁰⁰ forint.

Kelt Szabadkán, 1885. szeptember hó 31.

Schnier György, *Sztankovits,*
pénztárnok. tkv.

**A szabadkai általános takarékpénztár részvény
társaság
forgalom kimutatása**
1885. év szeptember hóra.

Bevétel	
Mult havi pénzmaradvány	6,388.82
Ideiglenes részvény	221.70
Takarékbetétek	24,129.76
Váltók	45,035.80
Jelz. fek. hit. váltók	15,255.-
Jelzálog kölcsönök	1,260.-
Hitel kezességi	95.-
Előlegek értékpapírokra	1,312.-
" kézzizálogokra	234.-
Folyó számla	14,237.48
Hitelegyleti váltó	11,055.-
Visszleszámolt váltók	49,100.-
Kamatok	2,993.18
Késedelmi kamatok	61.40
Kincstári bélyeg díjak	1.-
" " illeték	730.75
Idegen váltók	1.-
Átíratási díjak	14.87
Üzleti költségek	24
Becslési díjak	2.64
Tartalék alap	
Kiadás	172,128.64

Takarék betétek	24,975.70
Váltó	76,145.45
Jelz. fek. hit. váltó	32,330.-
Jelzálog kölcsönök	1,260.-
Hitelegyleti biztosíték	1,350.-
Előlegek értékpapírokra	166.-
" kézzizálogokra	11,474.21
Folyó számlák	15,698.-
Hitelegyleti váltó	7.23
Kamat	114.99
Betétek utáni f. kamatok	260.-
Kezelési költségek	189.03
Üzleti	24.-
Napi biztosítási díj	8,134.03
Házbér	
Készpénz maradvány	172,128.64

Összes forgalom: 344,257 frt 28 kr.

Kelt Szabadkán, 1885. év július hó 31. én.

Tamasi János *Gyelmis Gerő.* *Csik,*
pénztárnok. igazgató. f. k. v.

Forgalom kimutatás.

1885. okt. hóról a szabadkai keresked. és ipárbanktól.

Per készlet.	
A mult évről	35728.04
Bevételek jan.-szept.	2942245.28
Összesen	2977973.32
Kiadások jan.-szept.	2953892.54
Maradvány	24180.78
B-tétek könyvecskékre.	
Átlag a mult évről	316119.07
Betételek jan.-szept.	401180.46
Összesen	717299.73
Kivételek jan.-szept.	437799.73
Maradvány	279499.80
Előlegezés.	
Állag a mult évről	22149.-
Előlegeztetett jan.-szept.	12054.-
Összesen	34203.-
Visszafizetett jan.-szept.	8523.-
Maradvány	25680.-
Leszámitolás.	
a) Bankszerű váltók.	
Állag a mult évről	308391.19
Leszámitolt. és visszleszámitolt. jan.-szept.	1568552.01
Összesen	1876943.20
Visszafizetett jan.-szept.	1619273.64
Maradvány	257669.56
b) Hiteltulajdonosi váltók.	
Állag a mult évről	63275.-
Leszámitoltatott jan.-szept.	130646.-
Összesen	193921.-
Visszafizetett jan.-szept.	135802.-
Maradvány	58119.-
Összes forgalom	9,270,065 frt 38 kr.

Kivonat

a magy. kir. államvasutak és az általa kezelt magán vasutak Szabadkát érintő menetrendéből
Érvényes 1885. évi június hó 1. napjától.

Budapest - Szabadka - Zimony.	
Budapestről indul 7.55 2.55 3.25 9.-	
Szabadkára érkezik 12.53 6.16 8.20 4.30	
Szabadkáról indul 1.23 6.28 9.10 5.52	
Zimonyba érkezik 6.06 9.57 3.33 12.44	
Zimony - Szabadka - Budapest	
Zimonyból indul 10.33 6.09 8.31 3.21	
Szabadkára érkezik 4.59 9.38 1.22 10.21	
Szabadkáról indul 6.18 9.48 2.02 10.50	
Budapestre érkezik 11.15 1.20 7.15 5.50	
Szabadka - Baja.	
Szabadkáról indul 6.40 2.30	
Bajára érkezik 9.10 4.40	
Baja - Szabadka.	
Bajáról indul 10.13 7.14	
Szabadkára érkezik 12.25 9.50	
Szabadka - Szeged.	
Szabadkáról indul 6.40 2.33 6.38 10.35	
Szegedre érkezik 7.36 4.21 7.45 12.-	
Szeged - Szabadka.	
Szegedről indul 3.30 8.19 10.45 6.52	
Szabadkára érkezik 5.20 9.18 12.35 8.-	
Szabadka - Zombor.	
Szabadkáról indul 6.02 1.45 8.40	
Zomborba érkezik 8.13. 3.22 10.16	

Zombor - Szabadka.

Zomborból indul 11.14 8.01 4.07
Szabadkára ékezik 12.49 10.12 5.41
Jegyzet. A vastagabbban nyomtatott számok az esti 6 óráig reggeli 6 óráig terjedő éjjeli órákat jelentik.

Felelős szerkesztő: SZIEBENBURGER KAROLY.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN JÓZSEF.

H I R D E T É S E K.

9211.
4286.

Árlejtési hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város szerződött és szolgásmélyzete ruházatának elkészítésére jövő 1886. január 1-től egymást követő 5 évi időtartamra ezennel nyilvános árlejtés hirdettetik.

Felhívtnak tehát mindazok, kik ezen szabó és szűcs-munkák teljesítésére vállalkozni öhajtanak, hogy a folyó hó 22-én a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében tartandó árlejtésre jelenjenek meg, megjegyzendő, hogy a szóbeli árverés megkezdése előtt írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak, és hogy a feltételek a gazdasági tanácsnoknál megtekinthetők.

Szabadkán, 1885. évi október hó 15. én.

A városi tanács.

Árverési hirdetmény.

Miután a város tulajdonához tartozó «Vörös ökör» című vendéglő bérbeadásától a szükséges jóváhagyás a város közönsége által megvonatott, annak 1885. október 24-től három évi időtartamra leendő újbóli kiadása f. hó 18-án délelőtt 10 órakor a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében nyilvános árverésen fog eszközöltetni.

Kikialtási ár évi 800 frt.

Miről a bérleni szándékozók azzal értesítetnek, hogy tartoznak a kikialtási ár 10 százalékát készpénzben vagy elfogadható értékű papírokban letenni; továbbá, hogy a szóbeli árverés megkezdéseig kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok is, utóajánlatok kizártával, elfogadtnak és hogy az árverés egyéb feltételei a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségeiben megtekinthetők.

Szabadkán, 1885. október 7. én.

A városi tanács.

H I R D E T É S E K.

14510. sz.
polg. 1885.

Hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a f. évi október 25-ik s következő napokra eső

országos vásár

egészben elhalasztatik s az folyó évi november 22-én s az ezt követő napokon fog megtartatni.

Szabadkán, 1885. évi október 17-én.

Mamuzsich Lázár,
polgármester.

Hirdetmény.

A városi tanács részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a városi hatóságnál f. 1885. évi november 1-től bezárólag 1886. évi decz. 31-ig szükségelendő vasárú, asztalos, lakatos, üveges, nyerges és kárpitos, kovács, bádogos, kerék- és szíjgyártó, kádár, kefekötő, köteles, mázoló és könyvkötő, kézmű és iparczikkék szállítása tárgyában ugyan ez évi október hó 18-án délelőtt 10 órakor a városi gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségeiben írásbeli zárt ajánlatokkal nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Miről a vállalkozni szándékozók azzal értesítetnek, miszerint a benyújtandó ajánlatokhoz óvadéknak az asztalos munkákra 200 frt, lakatos és bádogos munkákra 100 frt, mázoló, üveges, könyvkötő, kádár, nyerges és kárpitos munkákra 50 frt, a többire pedig 20 frt, készpénzben vagy tőzsdéi árfolyammal bíró értékpapírokban melléklendő és hogy a megállapított árszabályzatok a gazdasági tanácsnoknál előzőleg megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1885. évi okt. 5-én.

A városi tanács.